

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Verkenning zandhonger Oosterschelde

Nota van Antwoord

Naar aanleiding van zienswijzen op Ontwerp-Structuurvisie en Milieu-effectrapport

Datum	3 december 2014
Status	Definitief

Nota van antwoord op ontwerp structuurvisie en milieu effect rapport van de verkenning zandhonger Oosterschelde

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat
Informatie	www.rijkswaterstaat.nl
Telefoon	0800-8002
Fax	(ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)
Uitgevoerd door	
Opmaak	
Datum	2 december 2014
Status	definitief
Versienummer	

Inhoud

Inleiding	6
Leeswijzer	7
1. Zienswijze 1	8
2. Zienswijze 2	9
3. Zienswijze 3	10
4. Zienswijze 4	11
5. Zienswijze 5	12
Bijlagen:	
Bijlage 1. Een overzicht van de participanten (geanonimiseerd indien het gaat om privé personen)	
Bijlage 2. Zienswijzen incl. eventuele bijlagen	

Inleiding

De aanleg van de Oosterscheldewerken heeft Zeeland veel goeds gebracht, maar kent helaas ook zijn schaduwkanten. Door de komst van de stormvloedkering is het getij afgenomen. Het getij is niet sterk genoeg meer om zand en slib aan te voeren om de zandbanken, slikken en schorren van de Oosterschelde op te bouwen. Terwijl er bij storm wel steeds zand verdwijnt. Kortom, het evenwicht tussen opbouw en afbraak van de zandbanken is verstoord. Dit fenomeen staat bekend als de zandhonger van de Oosterschelde. Als er niets gebeurt, zijn binnen 50 jaar vrijwel alle platen en slikken verdwenen. De slikken en schorren zijn belangrijk voor de veiligheid. Zij vormen namelijk een golfbrekende buffer voor een dijk, waardoor de dijk zelf minder krachtige golven hoeft te keren. Wanneer de slikken en schorren wegvallen zijn investeringen nodig in de versterking van de dijken. Het verdwijnen van de platen, slikken en schorren heeft ook negatieve consequenties voor de natuur: belangrijke voedselgebieden voor beschermde vogels zullen dan verdwijnen. Rijkswaterstaat zoekt naar mogelijkheden om platen, slikken en schorren te behouden in de Oosterschelde en doet onderzoek naar de meest effectieve maatregelen om deze bijzondere gebieden te beschermen of te herstellen.

Wat is een Ontwerp-Structuurvisie

In de Ontwerp-Structuurvisie is de voorkeursaanpak van de MIRT Verkenning Zandhonger Oosterschelde vastgelegd en vormt het voorlopige sluitstuk. Het beschrijft de visie op het ruimtelijk beleid van het Rijk met betrekking tot de aanpak van de zandhonger in de Oosterschelde. Het centrale doel hiervan is het 'tot staan brengen of ten minste afremmen' van de negatieve effecten van zandhonger in de Oosterschelde. De Ontwerp-Structuurvisie Zandhonger Oosterschelde beschrijft:

- de gezamenlijke ambities van het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het ministerie van Economische Zaken voor de aanpak van de zandhonger in de Oosterschelde;
- de wijze waarop de zandhonger in de Oosterschelde wordt aangepakt; hoe de maatregelen ruimtelijk kunnen worden ingevuld.

Als onderbouwing hiervan is een MER uitgevoerd. De maatschappelijke kosten en baten van het voorkeursalternatief staan beschreven in de MKBA.

Publieksparticipatie

Om te komen tot een definitieve voorkeursaanpak wil Rijkswaterstaat de gebruikers van het gebied rondom de slikken en de platen benaderen om mee te denken. Graag hoort Rijkswaterstaat van deze gebruikers welke risico's en kansen zij zien. Rijkswaterstaat heeft ervoor gekozen de gebruikers, waaronder de visserijsector, scheepvaartsector, natuurbeschermingsorganisaties en recreatiesector, actief te betrekken. Daarnaast zal het brede publiek op formele momenten geïnformeerd worden. Het Centrum Publieksparticipatie adviseert Rijkswaterstaat bij het betrekken en informeren van gebruikers en geïnteresseerden. De Ontwerp-Structuurvisie Zandhonger Oosterschelde en het bijbehorende Milieu-effectrapport (MER) lagen van 19 november tot en met 30 december 2013 ter inzage. Een ieder kon hiervan kennis nemen en erop reageren. Ook kon worden gereageerd op het voorkeursalternatief. De reacties gebruikt Rijkswaterstaat om te komen tot een kwalitatief goed PlanMER en een definitieve Structuurvisie. In deze Nota van Antwoord wordt antwoord gegeven op de reacties die zijn ingediend tijdens de zienswijzenperiode.

Leeswijzer

In deze Nota van Antwoord vindt u eerst de antwoorden/reacties. Deze zijn per zienswijze beantwoord en in een tabel aangegeven. In de linkerkolom is samengevat de reactie/vraag van de participant/belangenorganisatie (zie bijlage 1) en in de rechterkolom het antwoord van het bevoegd gezag.

In de bijlagen vindt u vervolgens:

Bijlage 1. Een overzicht van de participanten (geanonimiseerd indien het gaat om particulieren)

Bijlage 2. Zienswijzen incl. eventuele bijlagen

1

Zienswijze 1

Vraag/opmerking	Antwoord
Om tot een juiste beoordeling te komen van de veranderingen tot nu toe erg belangrijk. Ik zou graag tekeningen met dwarsprofielen om de ca. 100m van de gehele Oosterschelde zien. Ook zou ik graag de totale toename in m3 zand/klei in het afgesloten gebied over de gehele periode weten.	De verandering van bodemhoogte op de slikken/platen en geulen is door RWS en partners nauwkeurig beoordeeld. Resultaten van deze analyse zijn te vinden in de planMER, hoofdrapport §1.2, bijlage II, hoofdstukken 8&9 en de kaartenbijlage, themakaart 9. Daarnaast zijn de bodemhoogte ontwikkelingen geanalyseerd in Verminderd Getij, hoofdstuk 4) http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/05/01/verminderd-getij-verkenning-naar-mogelijke-maatregelen-om-het-verlies-van-platen-slikken-en-schorren-in-de-oosterschelde-te-beperken.html Wij gaan ervan uit dat deze informatie de behoefte dekt. Sinds de bouw van de kering is er een zeer minimale zanduitwisseling tussen de Oosterschelde, Noordzee en Volkerak (zie verminderd getij, hoofdstuk 4). De hoeveelheid zand is dus niet toegenomen tijdens de gehele periode. Over de uitwisseling van kleideeltjes tussen de Noordzee en Oosterschelde bestaat grote onzekerheid. Op basis van een aantal metingen veronderstelt Ten Brinke (1990) dat er jaarlijks 1 miljoen M3 slib in de diepe putten van de Oosterschelde cumuleert, maar de onzekerheid daarover is groot.

Vraag/opmerking	Antwoord
"Vlug zand uit de Zandkreek inde Oosterschelde (door de Zandkreekdam in en uitlaat). Redt de meeste mensenlevens, is het meest scheepvaart, landbouw en economievriendelijk" <i>Ons is onduidelijk wat de schrijver met deze zienswijze precies bedoelt. Uit de opmerking dat het zand door de Zandkreekdam in en uit moet, maken we op dat de schrijver het Veersemeer bedoelt. Ook is onduidelijk wat de schrijver bedoelt met "redt de meeste mensenlevens, is het meest scheepvaart, landbouw en economievriendelijk" Een argumentatie ontbreekt.</i>	In de PlanMer is globaal onderzocht waar geschikt zand voor de suppletie van de platen gewonnen kan worden. Binnen de Oosterschelde zijn voldoende geschikte potentiële zandwingsgebieden aanwezig en die liggen niet in het Veersemeer. De Ontwerp-Structuurvisie Zandhonger Oosterschelde vraagt alleen een uitwerking van fase 1, die in 2018 zal plaatsvinden op de Roggeplaat. Keuze voor de zandwingsgebieden zal bepaald worden bij de planuitwerking en vergunningverlening voor deze suppletie. Op basis van de door de schrijver aangehaalde argumentatie zien we geen reden af te wijken van de reeds aangewezen zandwingsgebieden: Zand winnen uit het Veersemeer wordt duurder en is dus niet economievriendelijk. Verder zien we geen scheepvaart en landbouw-baten van zandwinning in het Veersemeer.

Zienswijze 3

Vraag/opmerking	Antwoord
Delta Netwerkbedrijf (DNWB) aangewezen als netbeheerder van gas- en elektriciteitsnetten in provincie Zeeland door ministerie van Economische Zaken Concludeert dat er mogelijk op termijn grondroeringen plaats zullen vinden in de directe nabijheid van de kabelverbindingen	In fase 1 gaat RWS niet in de buurt van kabelverbindingen van DNWB zand winnen, die vindt plaats rond de Roggeplaat. Toch zal RWS in overleg treden met de netbeheerders over de voorgenomen zandwinning en suppleties.
In de vergunningen inventarisatie en de MER worden de kabelverbindingen niet genoemd. Telecomkabels wel.	Kabelverbindingen worden inderdaad niet genoemd. Echter is bij de beoordeling/onderzoek wel rekening gehouden met kabelverbindingen en worden deze ook bedoeld met telecomkabels
In de MER kan niet worden afgeleid of ook is gekeken naar de effecten van de werkzaamheden op lange termijn, m.b.t. mogelijk verminderde bescherming van de kabelverbindingen.	De zandwingebeden voor de ingrepen van Fase II liggen in de omgeving van de DNWB. Welke vervolgingrepen noodzakelijk zijn in Fase II is nu nog niet duidelijk zodat ook nog niet valt te voorspellen hoeveel zand er gewonnen moet worden. In de randvoorwaarden rond de potentiële zandwingebeden is een buffer van 500m rond de bestaande kabeltracés uitgesloten voor winning als eerste orde risicobeperking. Mocht er in de toekomst worden besloten tot planuitwerking van de fase II ingrepen, dan zal in overleg met DNWB bekeken worden hoe verminderde bescherming van de kabels voorkomen kan worden.

Vraag/opmerking	Antwoord
Wel kunnen op zandwinlocaties problemen ontstaan met de (charter)bootvisserij, wanneer op de meest interessante locatie voor hen zand wordt gewonnen. Afstemming met deze sector is gewenst.	De Ontwerp-Structuurvisie vraagt een planuitwerking voor de uitvoering van de Fase I, ingrepen op de Roggenplaat. Een besluit over eventuele vervolgin-grepen volgt in 2025. Op de Roggenplaat zijn geen zeeaas spitgebieden. De zandwinning locaties voor de Roggenplaat suppleties zijn nog niet aangewezen, maar zullen in de omgeving van de Roggenplaat liggen. In de voorbereiding naar het aanwijzen van de zandwingebieden zullen we contact zoeken met daar actieve vischarters.
...Wanneer namelijk niet op/bij de huidige spitlocaties suppleties plaats vinden, kan het huidige areaal aan spitgebieden de komende decennia met 10tallen procenten afnemen.... Wij vragen u dan ook om het huidige areaal aan spitgebieden op de Oosterschelde al randvoorwaarde mee te nemen in de verschillende alternatieven en bij verlies aan (huidige spitgebieden alternatieve gebieden ter compensatie van het verlies aan areaal aan te wijzen.	Met de uitvoering van de proefsuppletie Schelphoek en aanleg veiligheidbuffer Oesterdam zijn twee voor sportvisserij belangrijke spitgebieden opgehoogd. Deze twee gebieden zullen de komende jaren niet in areaal afnemen. Van andere belangrijke spitgebieden is grootschalige erosie op de korte en middellange termijn ook niet te verwachten. Ingrijpen wordt noodzakelijk na 2025. Dan wacht ook de beslissing over de aanpak van Fase II. In de scenario's van Fase II is geen programma ontwikkeld om de spitfunctie te behouden, dat is geen wettelijke taak voor het rijk.
Wij zouden graag eens onderzocht willen hebben op welke wijze spitgebieden ge-optimaliseerd kunnen worden enerzijds in de ruimte (uitruilen van gebieden waar zowel sportvisserij als natuur bij gebaat zijn) en anderzijds door experimenten uit te voeren naar het kunstmatig verhogen van de productiviteit van de spitgebieden.	Omdat er in fase I geen ingrepen staan gepland in spitgebieden hebben wij geen onderzoek gepland naar mogelijke optimalisatie van spitgebieden.

Zienswijze 5

Vraag/opmerking	Antwoord
De problematiek van de zandhonger, alsmede de oplossing om d.m.v. baggeren en suppletie op de zandplaten de (milieu)kwaliteit van het betrokken gebied te behouden en waar mogelijk te verbeteren wordt onderschreven. Wel wordt daarbij verzocht om de problematiek Oliegeultje bij het opspuiten van de Roggeplaat te betrekken. Hierbij gaat het om het combineren van het suppleren van de Roggeplaat met het baggeren en onderhouden van het Oliegeultje. Het onderhouden van het oliegeultje houdt in het regelmatig peilen van de bodem, het garanderen van een zekere waterdiepte bij laagwater en het aanbrengen en beheren van betonning.	Het baggeren en open stellen van het Oliegeultje is geen onderdeel van de besluitvorming in het kader van de structuurvisie zandhonger Oosterschelde. Het winnen van zand uit het oliegeultje t.b.v. de suppletie van de Roggeplaat behoort wel tot de mogelijkheden. Echter dit gebied is heel dynamisch. We zullen deze optie serieus onderzoeken in de planuitwerking, waarbij niet alleen recreatiebelang wordt meegewogen, maar ook het mogelijke effect op de stabiliteit van de kering en z'n fundering en op de waterverdeling tussen de Hammen en Schaar. De keuze voor de zandwingebieden t.b.v. de suppletie van de Roggeplaat zal bepaald worden bij de planuitwerking en vergunningverlening, wij zullen in dat traject contact met de schrijver opnemen om een en ander af te stemmen. Het huidige beleid m.b.t. het oliegeultje is dat het oliegeultje gesloten is. De provincie Zeeland is bezig met een nieuwe toegankelijkheidsregeling, maar deze is nog niet ter inzage gelegd.

Bijlage 1

Overzicht van participanten die een reactie hebben ingestuurd tijdens de zienswijzenperiode van Ontwerp-Structuurvisie en Milieu-effectrapport.

Nummer zienswijze	Particulier of organisatie	Indien naam organisatie
1.	Particulier	-
2.	Particulier	-
3.	Organisatie	DELTA Netwerkbedrijf B.V.
4.	Organisatie	Sportvisserij Zuidwest Nederland
5.	Organisatie	Watersportvereniging Marina Veere

Bijlage 2

Ingediende reacties op Ontwerp-Structuurvisie en Milieu-effectrapport

Verzonden: Dinsdag 19 november 2013 16:40
Onderwerp: Zienswijzeformulier
811096.03 ontwerp-Structuurvisie Zandhonger Oosterschelde

Woonplaats: NIEUWERKERK
Als: Particulier

Is de inhoud van de documenten helder en duidelijk?

ja.

Wat vindt u van onze analyse over de effecten van de zandhonger?

Om tot een juiste beoordeling te komen zijn de veranderingen tot nu toe erg belangrijk.
Ik zou graag tekeningen met dwarsprofielen om de ca.1000 meter van de hele Oosterschelde zien, waarop met 2 lijnen de gemeten hoogtes en dieptes t.o.v NAP, en de gemiddelde hoog- en de laagwaterlijn, worden aangegeven.
Ook zou ik graag de totale toename in m3 zand/klei in het afgesloten gebied over de hele periode weten.

Alvast mijn hartelijke dank,

Zienswijze nr: 2
Ingesproken als:
particulier

2

KLGETINGE, 6 December 2013.

Aan het Centrum Publieksparticipatie, verkenning Zandhenge
Oosterschelde.

Postbus 30316

2500 GH Den Haag.

Zeer geachte dames en heren,

Naar aanleiding van Uw vraag het volgende:

Vlug zand uit de Zandkreek in de Oosterschelde.
(door de Zandkreeksdam in en uitlaat.)

Redt de meeste mensenlevens, is het meest
scheepvaart , landbouw en economievriendelijk.

Dat is alles.

Met vriendelijke groeten,

Hoogachtend,

3**DELTA**
Netwerkbedrijf B.V.**BEZOEKADRES**
Stationpark 28
4462 DZ Goes
Telefoon 0113 - 74 11 00
Bij storingen 0800 - 50 59 (gratis)
Fax 0113 - 74 11 14
www.deltanetwerkbedrijf.nl
info@DNWB.nl**POSTADRES**
Postbus 5013
4333 KA Middelburg**BANK**
Rabobank 12 67 17 662
BIC RABONL2U
IBAN NL84RABO0120717662

Centrum Publiekparticipatie
Verkenning Zandhonger Oosterschelde
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

onze referentie	351.2013.949
behandeld door	J.C. Kaan
telefoon	(0113) 884380
publicatie	Staatscourant d.d. 18 november 2013 Nr. 32342
bijlage(n)	Tekening 50 kV- kabels Oosterschelde
onderwerp	Zienswijze op Ontwerp-structuurvisie en Milieu-effectrapport Zandhonger Oosterschelde

Goes, 19 december 2013

Geachte mevrouw, meneer,

Refererend aan bovengenoemde publicatie uit de Staatscourant met betrekking tot de Ontwerp-structuurvisie en Milieu-effectrapport Zandhonger Oosterschelde het volgende.

Conform genoemde publicatie wordt een ieder in de gelegenheid gesteld tot het indienen van een zienswijze. Onderhavige structuurvisie beschrijft een voorkeursalternatief, met maatregelen voor de komende twaalf jaar, ter herstel van de waardevolle gebieden in de Oosterschelde.

DELTA Netwerkbedrijf B.V. (hierna: DNWB) is de door de Minister van Economische Zaken op grond van Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet aangewezen netbeheerder van gas- en elektriciteitsnetten in de provincie Zeeland en maakt hierbij van de gelegenheid gebruik een zienswijze in te dienen op de ontwerp-structuurvisie.

1. DNWB heeft op grond van art. 16 van de Elektriciteitswet 1998, tot taak zijn elektriciteitsnetten op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaar van de netten en het milieu ontziet. Daarnaast heeft DNWB tot taak koppelingen met andere netten te realiseren en reparaties aan zijn netten uit te voeren.
2. DNWB is eigenaar van de 50kV-kabelverbinding van Yerseke naar Sint Maartensdijk en de 50kV-kabelverbinding van Zierikzee naar Tholen (hierna: de kabelverbindingen). De kabelverbindingen zijn eind tachtiger jaren van de vorige eeuw door de N.V. Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM) aangelegd.
3. Op basis van de structuurvisie concluderen wij dat er mogelijk op termijn grondroeringen plaats zullen vinden in de directe nabijheid van de kabelverbindingen.

Referentie 351.2013.949

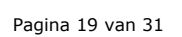
4. Voor de aanleg van de kabelverbindingen heeft Rijkswaterstaat destijds aan PZEM, de rechtsvoorganger van DNWB, vergunningen verstrekt. Deze vergunningen zijn op 6 oktober 1989, referentie 10841, ingetrokken en vervangen door een overkoepelende vergunning. Deze vergunning vervangt een aantal in het verleden verstrekte vergunningen.
5. Gezien het proces, bij u bekend als: "Zandhonger", is de dekking van de kabelverbindingen niet op alle plaatsen gelijk gebleven en heeft DNWB onlangs (2010) nog een gedeelte, ter hoogte van Mastgat, verdiept.
6. In artikel 4.8 (http://www.centrumpo.nl/images/RW1809-28_210-rapid-vergunningeninventarisatie_tcm318-347261.pdf) van de vergunningeninventarisatie wordt aandacht besteedt aan kabels en leidingen.
7. In deze vergunningeninventarisatie worden de kabelverbindingen niet genoemd. Eveneens worden de kabelverbindingen in het hoofddocument van de MER buiten beschouwing gelaten. Telecomkabels worden hier wel in opgenomen.
8. Uit de tekst van de MER kan evenwel niet worden afgeleid of er in de afweging van de verschillende belangen ook is gekeken naar de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de langere termijn, met name voor wat betreft een mogelijk verminderde bescherming (dekking) van de kabelverbindingen.
9. In dit verband vraagt DNWB aandacht voor de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de langere termijn, met name voor wat betreft het bodemprofiel ter plaatse van de kabelverbindingen.
10. Wij verzoeken u dan wel initiatiefnemer bij de verdere planvorming het belang van de kabelverbindingen mee te wegen. Ter plaatse van (eventueel toekomstige) werkzaamheden bij de kabelverbindingen verzoeken wij u in overleg te treden en de wijze van werken in de nabijheid van de kabelverbindingen nader af te stemmen.
11. Hiertoe kunt u, dan wel initiatiefnemer, contact opnemen met de e-mailbox van de afdeling Hoogspanningstechniek: hoogspanningstechniek@delta.nl

Wij vertrouwen u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd en gaan er vanuit dat de belangen van de kabelverbindingen in het vervolg van het project "Zandhonger" worden meegewogen.

Met vriendelijke groet,
Namens DELTA Netwerkbedrijf B.V.,

Ir. H.P. Verroen
Hoofd Afdeling Grondzaken & Vergunningen
DELTA Infra B.V.

Verzonden: Maandag 23 december 2013 15:45
Onderwerp: Zienswijzeformulier
811096.03 ontwerp-Structuurvisie Zandhonger Oosterschelde

Aanspreekvorm: de heer
Aansprektitel: Ir.
Achternaam: Derks
Voorvoegsel(s):
Voorletters: E.T.
Straat: Biesboschweg
Huisnummer: 4 a
Postcode: 4924 BB
Woonplaats: DRIMMELEN
Telefoonnummer: 0162-691005
E-mailadres: emiel@sportvisserijzwn.nl
Als: Organisatie
Organisatie: Sportvisserij Zuidwest Nederland
Mede namens: J.B.A. Biondina

Is de inhoud van de documenten helder en duidelijk?

Ja, maar wel onoverzichtelijk door de vele documenten/bijlagen.

Wat vindt u van onze analyse over de effecten van de zandhonger?

De effecten waarop ik in deze zienswijze in wil gaan zijn die op de sportvisserij en het pierensteken.

1) Sportvisserij: de referentie uit 2004 die gebruikt wordt is behoorlijk verouderd. De visstand op de Oosterschelde is al een aantal jaar zo slecht, dat veel charterscheepen op omvallen staan en hengelsportverenigingen nauwelijks nog een visje gevangen krijgen tijdens wedstrijden (in de bijlage treft u een korte rapportage van hengelangstregistraties aan van hengelsportvereniging De Zeebaars waarbij tegenwoordig gemiddeld nog geen één vis per persoon per wedstrijd wordt gevangen). De conclusie die u trekt over het effect van de zandhonger op de sportvisserij is waarschijnlijk wel juist. De kraamkamerfunctie zal wellicht nog meer verdwijnen als de zandhonger zich doorzet, maar dit is onzeker. Suppleties zullen ook nauwelijks effect hebben op de sportvisserij. Wel kunnen op zandwinlocaties problemen ontstaan met de (charter)bootvisserij, wanneer op de meest interessante locaties voor hen zand gewonnen wordt. Afstemming met deze sector is gewenst. Voor meer informatie over de huidige stand van zaken over de zeesportvisserij, verwijzen wij u naar Delta tij (2011), welke te downloaden is via www.deltavisie.info.

2) Pierensteken: goed om te lezen dat voorafgaande aan suppleties alternatieve pierensteeklocaties aangewezen dienen te worden, wanneer suppleties plaatsvinden op huidige spitgebieden. Bij de huidige suppleties op spitgebieden is dit in goede samenwerking tussen Sportvisserij Zuidwest Nederland en Rijkswaterstaat uitgevoerd. Het pierenspitten lijkt hiermee gewaarborgd, maar geschreven wordt dat op 11 van de 17 spitgebieden een bodemdaling verwacht wordt en dat daarmee het areaal aan spitgebied daalt (als niets gedaan wordt aan de zandhonger). De zandsuppleties dragen volgens u bij aan het behoud van voldoende locaties om pieren te steken op de slikken in de Oosterschelde. De alternatieven worden daarom licht positief (+) beoordeeld en dit positieve effect is niet/nauwelijks onderscheidend voor de verschillende alternatieven, aangezien de pierensteeklocaties op de slikken/voorlanden liggen. Deze worden bij alle alternatieven gesuppleerd. --> Het is nog niet duidelijk op welke locaties gesuppleerd gaat worden en

bovenstaande is dan ook nogal optimistisch gesteld. Wanneer namelijk niet op/bij huidige spitlocaties suppleties plaatsvinden, kan het huidige areaal aan spitgebieden de komende decennia met tientallen procenten afnemen. Uiteraard is dit voor de toekomst van de sportvisserij - welke nog altijd afhankelijk is van zeeaas uit de spitgebieden - desastreus. Wij vragen u dan ook om het huidige areaal aan spitgebieden op de Oosterschelde als randvoorwaarde mee te nemen in de verschillende alternatieven en bij verlies aan (huidige) spitgebieden alternatieve gebieden ter compensatie van het verlies aan areaal aan te wijzen. In uw rapportage staat vermeld dat er voldoende slikken in de Oosterschelde zijn om vervangende spitlocaties toe te wijzen.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat het wat spitgebieden betreft niet alleen gaat om kwantiteit, maar des te meer op kwaliteit en geografische spreiding hiervan. Zo zijn er op dit moment verschillende spitgebieden die nauwelijks gebruikt worden, omdat de hoeveelheid zeeaas die daar gespuit kan worden zeer beperkt is. Andere gebieden zijn veel beter, en hier staat het dan ook dagelijks vol met spitters. Wij zouden dan ook graag eens onderzocht willen hebben op welke wijze spitgebieden geoptimaliseerd kunnen worden, enerzijds in ruimte (uitruilen van gebieden waar zowel sportvisserij als natuur bij gebaat zijn) en anderzijds door experimenten uit te voeren naar het kunstmatig verhogen van de productiviteit van spitgebieden.

Wat vindt u van het voorkeursalternatief: de maatregelen die we voorstellen voor de 1e fase tot 2020?

Hier kunnen wij ons in vinden.

Overig

-

MEMO Hengelvangstratigrafies K.E. H.S.V. De Zeebaars

Wedstrijden vanaf Tholen aan de Oosterschelde, 1966 – 2012

Emiel Derks – 4 april 2013

K.E. H.S.V. De Zeebaars, een bij Sportvisserij Zuidwest Nederland aangesloten hengelsportvereniging, vist sinds haar oprichting in 1956 wedstrijden langs de Oosterschelde. De laatste jaren zijn de vangsten volgens de vissers echter drastisch teruggelopen. Aangezien jaarverslagen van K.E. H.S.V. De Zeebaars vanaf 1967 bewaard zijn gebleven, heeft Sportvisserij Zuidwest Nederland zoveel mogelijk beschikbare uitslagen van viswedstrijden op een rijtje gezet. Hieruit is een beeld verkregen hoe de vangsten en daarmee de visstand op de Oosterschelde door de jaren heen zijn veranderd.

Methode

Aan de hand van geschreven (1967 – 1987) en getypte (1987 – heden) jaarverslagen is een overzicht gemaakt van alle beker-/clubwedstrijden die door K.E. H.S.V. De Zeebaars gevestigd zijn. Deze wedstrijden zijn gevestigd langs de dijken op het eiland Tholen. Voor zover beschikbaar, zijn de volgende gegevens verwerkt en berekend: aantal wedstrijden, totaal en gemiddeld aantal deelnemers, totale en gemiddelde lengte of gewicht, totaal en gemiddeld aantal vissen (totaal, onder- en bovenmaats), gemiddeld gewicht per vis, percentage ondermaatse vis en opmerkingen met betrekking tot vangsten en ledenaantallen.

Tot 1987 zijn helaas enkel gegevens beschikbaar van het aantal gevestigde wedstrijden en het aantal deelnemers. Vanaf 1987 zijn ook de gevangen gewichten bekend en veelal ook het aantal gevangen vissen. In 1987, 1988 en vanaf 2000 zijn ook de aantallen onder- en bovenmaatse vissen gespecificeerd.

In 2005 en vanaf 2009 zijn de wedstrijden niet meer op gewicht, maar op lengte gevestigd. Daarnaast is vanaf 2010 gekozen om het wedstrijdseizoen van zomer tot zomer te laten verlopen, waardoor de vangsten niet meer per jaar (bijvoorbeeld 1999), maar per seizoen (2011/2012) zijn weergegeven.

Resultaten

Zie hiervoor ook de grafieken op pagina 3 t/m 5.

Gemiddeld aantal vissen per deelnemer per wedstrijd van 3 uur

In 1987 werden circa 4 vissen per deelnemer gevangen. Dit aantal daalde sterk (meer dan een factor 5) en schommelde rondom de 0,7 tussen 1996 en 2011/2012, met seizoensuitschieters van 0,35 in 2003 tot 1,29 in 2002. Op 1993 (0,81 vissen per deelnemer) na, ontbreken de gegevens tussen 1988 en 1996.

Gemiddeld gewicht per deelnemer per wedstrijd van 3 uur

In 1987 werd gemiddeld ruim 500 gram vis per wedstrijd boven water gehaald. Hierna is het gewicht sterk gedaald (meer dan een factor 2) en schommelde rondom de 220 gram tussen 1990 en 2009, met seizoensuitschieters van 130 gram in 2003 tot 350 gram in 2008.

Gemiddelde lengte per deelnemer per wedstrijd van 3 uur

Tussen 2009 en 2012 is de gemiddelde lengte per deelnemer gedaald van bijna 29 cm naar ruim 15 cm. In 2005 werd ruim 18 cm per deelnemer gevangen.

Gemiddeld gewicht per gevangen vis

Tussen 1996 en 2008 was het gemiddelde gewicht per gevangen vis circa 310 gram. Dit vormt bijna een verdubbeling ten op 1987 en 1988, toen een gemiddelde vis slechts 160 gram woog.

Percentage ondermaatse vis

In 1987 en 1988 was nog ongeveer de helft van de gevangen vis onder de wettelijke minimummaat. Na 2000 lag dit percentage altijd onder de 33%. De laatste paar jaar lag dit zelfs onder de 10%.

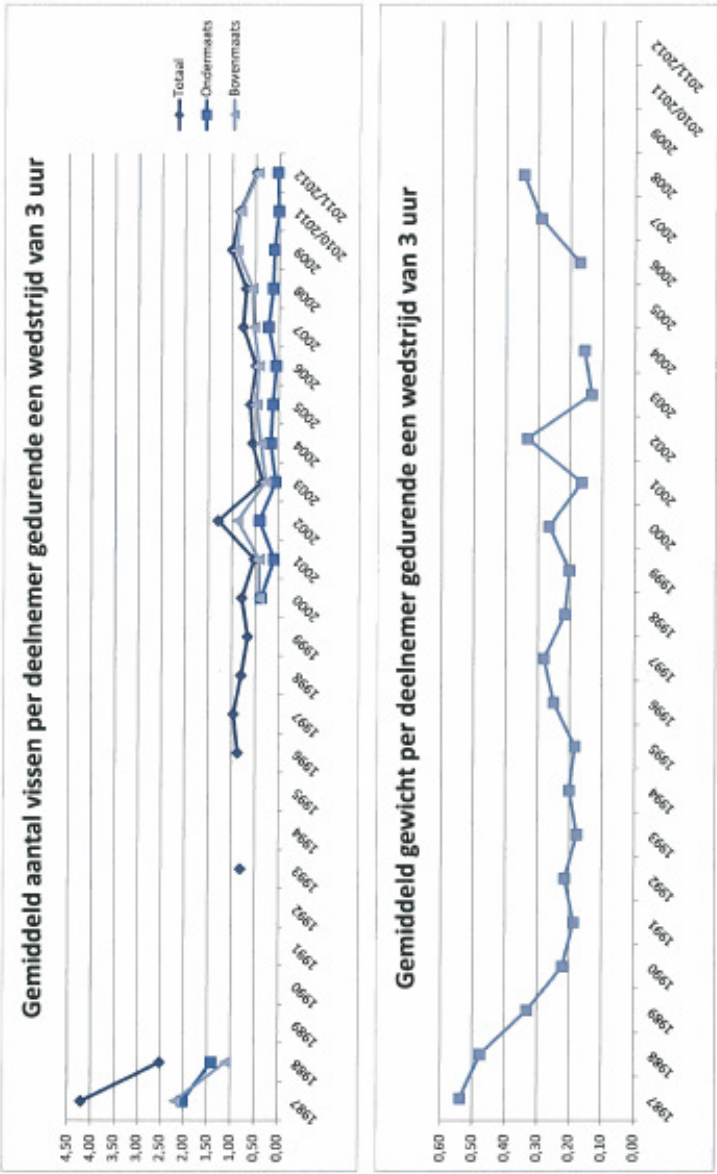
Conclusie en discussie

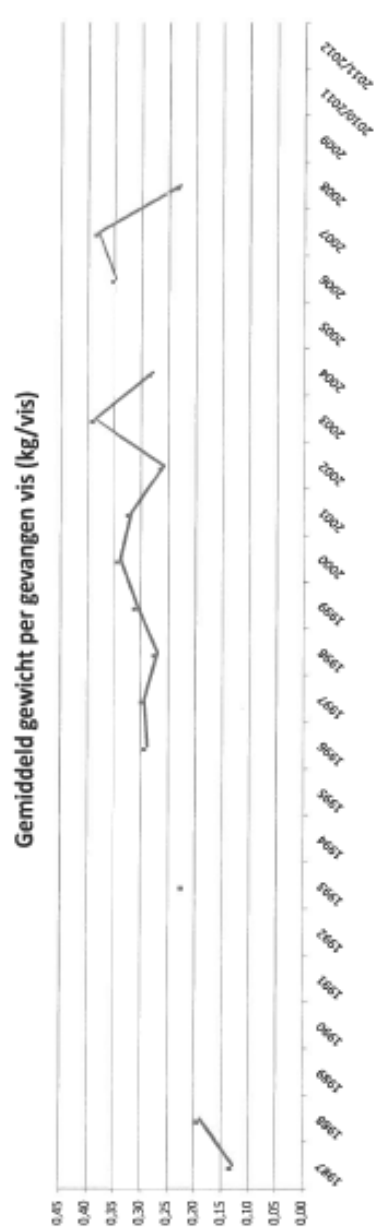
Bovengenoemde resultaten laten zien dat na 1987 de vangsten enorm gekelderd zijn. In gewicht van de vis is dit meer dan een factor 2 en in aantallen zelfs ruim een factor 5. De gegevens suggereren dat eind jaren '80 de visstand sterk is afgenomen en daarna min of meer op hetzelfde niveau is gebleven. Helaas ontbreken de vangstgegevens van de periode voor 1987, waardoor het trekken van conclusies over de daling in vangsten lastig is. 1987 zou namelijk ook een positieve uitschieter in de vangsten kunnen zijn. Uit de jaarverslagen van K.E. H.S.V. De Zeebaars is echter te lezen dat in de jaren '70 tijdens wedstrijden relatief veel vis werd gevangen. Met min of meer gelijke aantallen deelnemers per wedstrijd zijn tussen 1974 en 1977 wedstrijden gerapporteerd met 50, 70, 76 en 84 kg vis per wedstrijd. Voor de laatste twee betrof dit zelfs alleen bovenmaatse vis. Ter vergelijking: tussen 1990 en heden werd gemiddeld 90 kg gevangen in het hele seizoen, over 11 à 12 wedstrijden. Dit doet dan ook sterk vermoeden dat de vangsten en daarmee de visstand tot eind jaren '80 stukken beter waren dan daarna.

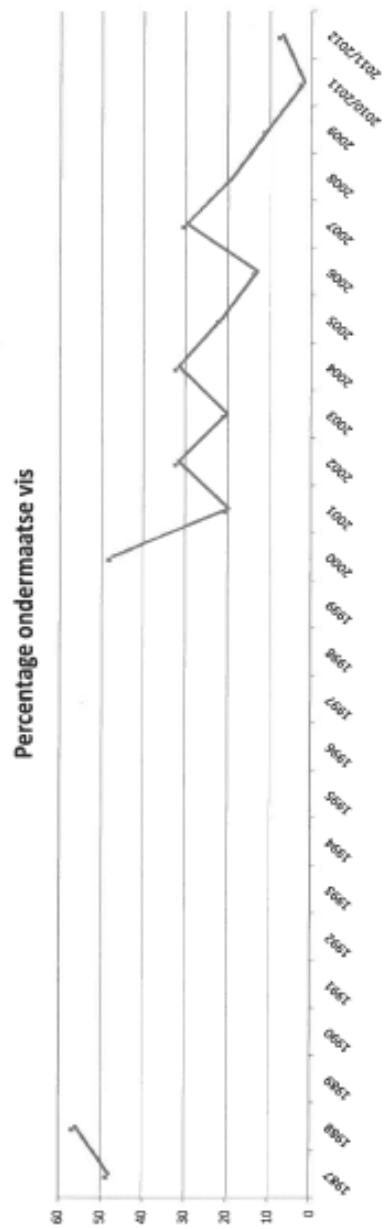
Verder kan worden opgemerkt dat het gemiddelde gewicht van de gevangen vis na 1988 sterk gestegen is. Met het afnemende percentage ondermaatse vis, lijkt het er op dat minder jonge vis in de Oosterschelde aanwezig is.

K.E. H.S.V. De Zeebaars geeft aan dat de wedstrijdvisserij tijdens de zomermaanden vanaf 2008 steeds meer gericht is op gepvisserij aan de oppervlakte. Deze langgerekte vissoort wordt volgens de vereniging intensiever bevestigd, omdat traditionele soorten als de bot, steeds minder gevangen worden. Dit verklaart volgens de vereniging ook deels de kleine toename in gemiddelde lengte per deelnemer van 2009 – 2011 ten opzichte van 2005. Meegedeeld werd dat de vangsten in het huidige seizoen (2012/2013) nog bedroevender zijn dan de laatste paar jaar.

In 1987 is de Oosterscheldekering opgeleverd. De aanleg van de Philipsdam en de Oesterdam is gestart in respectievelijk 1976 en 1979. Beide dammen zijn opgeleverd in 1997. Of de afnemende vangsten een direct gevolg zijn van de Deltawerken, is op basis van deze gegevens niet te concluderen. In het jaarverslag van 1991 werd de conclusie getrokken dat juist de beroepsvisserij (overbevissing) de oorzaak was voor de slechte vangsten.

5

Middelburg, 22-12-'13

Aan Centrum Publieksparticipatie,
Verkenning Zandhonger Oosterschelde t.o.v. M. de Bruijn,
postbus 30316,
2500 GH Den Haag

Onderwerp: Zienswijze 'Verkenning Zandhonger Oosterschelde.'
bijlagen: 2

Gechte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van uw publikatie 'Ontwerp - Structuurvisie en Milieu-effectrapportage Zandhonger Oosterschelde' in de PZC van 18 november 2013 geven wij in onderstaande onze Zienswijze, daarbij uitgaande van integrale benadering van uitvoeringszaken op en rond de Oosterschelde en dan specifiek vanuit de belangen voor de recreatie vaart (m.n. zeilvaart).

Als vereniging zijn wij niet direct gelegen aan de Oosterschelde, maar wij benadren een vanuit het oogpunt om de recreatie vaart in Zeeland op een hoger peil te brengen door de bereikbaarheidskwaliteit en verblijfskwaliteit voor de watersport te verbeteren in het gehele deltagebied. Daarbij hebben wij indertijd in het kader van "Verleden, heden en toekomst" van de Zuidwestelijke Delta reeds diverse verbeteringsvoorstellen aangebracht waaronder bv. : - wateren in de Delta weer zoveel als mogelijk met elkaar verbinden: milieuaspecten en kwaliteitslag voor de watersport;
- weer openstellen van het Oliegatje ten westen van de Ruggen plaat door deze te verbreden / verdiepen maar ook te behoren d.m.v. adequate bekanning en regelmatig onderhoud op de waterdiepte.

De recreatieve kansen voor de Watersport op de Oosterschelde hebben wij ook voorgelegd aan Gedeputeerde Staten van Zeeland. In het antwoord daarop van 8 oktober j.l. (zie bijlage 1) wordt aangegeven

- 2 -

-2-

dat de gedane suggesties zijn doorgegeven aan de bij het gebied betrokken gemeenten en het bestuur van het Nationaal Park Oosterschelde.

Wij onderschrijven de problematiek van de Zandhonger Oosterschelde alsmede de oplossing en d.m.v. baggeren en suppletie op de zandplaten de (milieu-)kwaliteit van het betrokken gebied te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

Via de integrale benadering kan daarbij een bijdrage geleverd worden aan de bereikbaarheids- en verblijfskwaliteit voor de watersport door via het baggeren het oleeuwtje weer open te stellen voor de recreatievaart gedurende het gehele jaar. Op bijlage 2 is het betreffende gebied in rood gearceerd en is de gewenste vaarroute in groen aangegeven.

Verwonderd voor e.e.a. is wel dat overleg met plaatsverdragen met Rijkswaterstaat over twee aspecten:

- regelmatig peilen van de bodem om een zekere waterdiepte bij laagwater te kunnen garanderen;
- aanbrengen en beheren van (recreatie-) betonnen opstel de aangegeven route veilig te bezuren is.

Uit eerder overleg binnen de Zuidwestelijke Delta is gebleken dat uit meerdere invalshoeken belangstelling bestond voor dat voorstel, doch dat het wachten was op geldelijke middelen. De door u aangelegde oplossing voor het op peil brengen van delen van de Roggenplaat zou die (integrale) oplossing kunnen zijn. Om die reden verzoeken wij u de problematiek "Oleeuwtje" bij het opspuiten van de Roggenplaat te betrekken. Zonodig zijn wij bereid om ons voorstel naar toe te lichten.

Wij wensen u succes met de verdere voorbereidingen,

Het bestuur van W.S.V. Marina Veere
namens deze

Middelburg.

Bijlage 1

Provincie Zeeland

bericht op brief van: 5 september 2013

uw kenmerk:

ont. kenmerk: 13022793

afdeling: Ontwikkeling

bijlage nr: 1

behandeld door: L. Veldkamp-van Rij

doorkiesnummer: 0118-631172

onderwerp: recreatieve kansen Oosterschelde

Watersportvereniging Marina Veere
t.a.v. de heer J.A. Hoogstrate
Van Bourgondelaan 25
4333 LN MIDDELBURG

verzonden: 8 OKT. 2013

Middelburg 8 oktober 2013

Geachte heer Hoogstrate,

Bedankt voor uw brief inzake recreatieve kansen voor de Oosterschelde. U heeft verschillende voorstellen voor het stimuleren van de recreatie en de watersport op en rond de Oosterschelde met een kwaliteitslag voor de beleefbaarheid van de Oosterschelde. De grote blik van betrokkenheid van u én de watersportvereniging waarderen wij ten zeerste. Een gesprek met u stelt de Provincie zeer op prijs.

De Provincie werkt samen met haar partners aan de duurzame ontwikkeling van de Oosterschelde. Dit houdt in, dat we de Oosterschelde zowel ecologisch, als economisch versterken. Dit doen we op verschillende manieren. Samen met andere overheden, als Rijkswaterstaat, gemeenten en waterschap, en met maatschappelijke of belangenbehartigende organisaties, als HISWA, Staatsbosbeheer en ZMF.

In het overlegorgaan van het Nationaal Park Oosterschelde komen de overheden en verschillende sectoren, natuur, visserij en recreatie regelmatig bijeen, evenals in de Alliantie Oosterschelde.

Eén van de belangrijke taken van het Nationaal Park Oosterschelde is de Oosterschelde beleefbaar te maken én hierover te communiceren naar de gebruikers van de Oosterschelde. Ook worden scholieren betrokken bij het ervaren en leren van de schoonheden die de Oosterschelde te bieden heeft. Vele activiteiten in de door u genoemde Oosterscheldeweek worden dan ook door het Nationaal Park Oosterschelde ondersteund of georganiseerd. De Provincie koestert de Oosterschelde en vindt het belangrijk, dat gebruikers en toekomstige gebruikers weten van deze Parel in onze Zuidwestelijke Delta. Daarom zullen wij uw suggestie voor communicatie richting de Watersportverenigingen over de Oosterscheldeweek graag overbrengen aan het Nationaal Park Oosterschelde.

Verder heeft u enkele voorstellen die vooral in de gemeenten Schouwen-Duiveland en Veere afspelen. Met uw goedvinden draag ik deze voorstellen graag aan hen over.

Daarnaast zie ik mogelijkheden om uw voorstellen op een andere wijze verder te brengen of te agenderen.

De provincie Zeeland is initiatiefnemer van de Alliantie Oosterschelde, een samenwerking tussen de bevoegde overheden en de sectoren natuur, visserij, scheepvaart en recreatie. Partners in de Alliantie Oosterschelde zien allen het belang in om de Oosterschelde zowel economisch als ecologisch te ontwikkelen. De watersport is hiervan onderdeel, HISWA en het Koninklijk Nederlands Watersportverbond nemen deel.

De partners in de Alliantie Oosterschelde zijn gericht op het samen oppakken van kansen. Het gaat dan onder andere om het realiseren van gebiedsgerichte ontwikkelingen, die bijdragen aan de ecologische kwaliteit en aan de economie. Eén van deze mogelijke gebiedsgerichte ontwikkelingen is in de Schelphoek. Verkend wordt of een gebiedsplan kan worden opgesteld samen met belanghebbenden. Uw ideeën voor de Schelphoek zullen wij te zijner tijd in het kader van deze mogelijke ontwikkeling onder de aandacht brengen.

Ook hebben de partners in de Alliantie Oosterschelde een verkenning uitgevoerd naar mogelijke win-win situaties, waar ruimtelijke ontwikkelingen in combinatie met geplande dijkversterkingen uitgevoerd kunnen worden. Burghsluis was één van de onderzochte locaties. Uit het onderzoek is gebleken, dat er in het bestek van de dijkversterking geen werkzaamheden meer konden worden meegenomen. De rapportage 'Meer met dijken' is te uwer informatie bijgevoegd. Aangezien de Alliantie niet de door u specifiek genoemde punten heeft onderzocht, adviseren wij u deze onder de aandacht te brengen van de gemeente en het projectbureau Zeeweringen van Rijkswaterstaat. Dit zal de Provincie ook doen.

Wij danken u hartelijk voor het meedenken en de bereidheid om eventueel plaats te nemen in werkgroepen. Dit zullen wij in de samenwerking met de gemeenten, waterschap, Rijkswaterstaat en Alliantie Oosterschelde inbrengen.

Heeft u naar aanleiding van deze brief nog vragen, dan kunt u contact opnemen met mevrouw L. Veldkamp-van Rij, bereikbaar onder nummer 0118-631172 of via de e-mail l.veldkamp@zeeland.nl.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

mevrouw drs. B.L. Allewijn,
werkveldmanager Ontwikkeling

bijlage 2.

